

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Killström, P., Rautiainen, M. (2017). Alumnityön merkitys tänä päivänä ja tulevaisuudessa. Teoksessa Teemu Jokinen & Liisa Marttila (toim.) Näkökulmia uraseurantaan ja uraohjaukseen. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B. Raportteja 94, 87-99.

URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/B/94-Nakokulmia-uraseurantaan-ja-uraohjaukseen.pdf>

Pysyvä linkki rinnakkaistallenteeseen: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018092136365>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Killström, P., Rautiainen, M. (2017). Alumnityön merkitys tänä päivänä ja tulevaisuudessa. Teoksessa Teemu Jokinen & Liisa Marttila (toim.) Näkökulmia uraseurantaan ja uraohjaukseen. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B. Raportteja 94, 87-99.

URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/B/94-Nakokulmia-uraseurantaan-ja-uraohjaukseen.pdf>

Permanent link to the self-archived copy: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018092136365>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

8 Alumnityön merkitys tänä päivänä ja tulevaisuudessa

Päivi Killström & Miika Rautiainen

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on lain mukaan edistää aluekehitystä ja alueen työelämää sekä alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa. Yhteistyö valmistuneiden opiskelijoiden, alumniensa kanssa on osa tätä perustehtävää. Lisäksi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen laatiman uuden auditointimallin mukaan korkeakoululla tulee olla toimiva yhteistyö alumniensa kanssa (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2017, 10).

Aktiivinen alumniyhteisö on merkityksellinen ammattikorkeakoululle monestakin syystä. Alumnit voivat auttaa koulutuksen kehittämisessä, heidän avulla voidaan saada opetukseen lisää työelämälähtöisyyttä sekä kehittää opiskelijoiden työelämävalmiuksia. Alumnit toimivat työelämässä ammattikorkeakoulun soihdunkantajina ja brändilähettiläinä. Mikäli alumnit ovat kokeneet saamansa koulutuksen hyvälaatuisiksi, he levittävät positiivista viestiä oppilaitoksesta.

AMKista uralle! -hankkeen puitteissa tehtiin laajat haastattelukierrokset eri ammattikorkeakouluille kevään 2016 aikana. Haastattelujen tarkoituksena oli selvittää ammattikorkeakoulujen tiedontarpeita hankkeessa luotavaa valtakunnallista uraseurantakyselyä varten. Korkeakouluista valmistuneiden tavoittaminen ja alumniyhteistyö linkittyivät kuitenkin läheisesti tähän kysymykseen ja haastatteluista kävi ilmi myös erilaisia käytänteitä alumniyhteistyöstä. Lähteenä tässä artikkelissa käytetään haastattelumateriaalin lisäksi Tampeereella 19.1.2017 pidetyn hankkeen väliseminaarin workshopissa tuotettuja muistiinpanoja.

8.1 Alumniyhteistyö ja uraseurantatieto laatutyön tukena

Alumnityön merkitys laatutyön kannalta on merkittävä. Ammattikorkeakoulun tulee kehittää toimintaansa jatkuvasti alueellisessa yhteistyössä. Alumnit ovat luonteva väylä alueen yrityksiin ja organisaatioihin. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen laatiman uuden auditointimallin mukaan korkeakoululla tulee olla toimiva yhteistyö alumniensa kanssa (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2017, 10). Laatuarvioinnin kohteena on sen pe-

rustehtävien vaikuttavuus yhteiskunnassa. Yhtenä kysymyksenä tässä on, minkälaisia menettelyitä alumniyhteistyössä käytetään ja miten sitä kehitetään (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2017, 19). Paineet systemaattiseen ammattikorkeakoulutasoiseen alumniyhteistyöhön ja sen jatkuvaan kehittämiseen tulevat siis valtakunnan tasolta.

AMKista uralle! -hankkeen tuottama uraseurantakysely antaa tietoa ammattikorkeakoulun laatutyötä varten. Jatkossa valtakunnallisesti toteutettava, viisi vuotta sitten valmistuneille suunnattu kysely on olennainen osa alumniyhteistyötä. Sen avulla saadaan tietoa valmistuneiden sijoittumisesta työelämään sekä vastaajan tyytyväisyydestä tutkintoonsa ja uraansa. Kriittistä kyselyn tulosten luotettavuudessa on, miten laajasti valmistuneet tavoitetaan ja miten hyvä vastausprosentti saadaan. Tietoa pitää saada kattavasti eri aloilta ja tutkinnoista, jotta johtopäätöksiä voidaan tehdä. Kun jatkossa kyselyn tulokset vaikuttavat korkeakoulujen rahoitukseen, vastaajien tavoittamiseen kiinnitetään varmasti huomiota ja vastausprosentti saadaan nousemaan.

Alumnien kuuleminen ammattikorkeakoulun kehittämistyössä on korkeakoulun oman edun mukaista. Toimivan yhteistyön tuloksena koulutus saadaan vastaamaan työelämän tarpeita ja edistymistä voidaan seurata uraseurantakyselyiden avulla.

88

Tärkeä kysymys alumniyhteistyössä on, miten ammattikorkeakoulusta valmistuneet tavoitetaan. Ovatko valmistumishetkellä annetut yhteystiedot vielä voimassa vuosien jälkeen? Tavoitetaanko valmistuneet parhaiten sähköpostitse vai puhelimella? Vai kenties sosiaalisen median kanavan kautta LinkedInillä tai Facebookissa? Jälkimmäisissä henkilön identifiointi juuri kyseisestä koulutuksesta valmistuneeksi ei aina ole yksinkertaista. Hankkeen uraseurantakysely lähetettiin ensin mobiilikyselynä, mutta sitten sitä täydennettiin sähköpostikyselyllä tiedossa oleviin osoitteisiin. Alumnien tavoittamisen helpottamiseksi on tehtävä koko ammattikorkeakoulun tason työtä. Yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa on valmistuneelle täysin vapaaehtoista toimintaa, toiminnan houkuttelevuuteen on syytä panostaa. Tutkimustarkoitukseen voidaan käyttää olemassa olevia rekistereitä, muuhun yhteistyöhön tarvitaan lupa yhteystietojen käyttämiseen.

8.2 Alumniyhteistyö uraohjauksessa

Vielä ammattikorkeakoulussakin moni miettii, mikä hänestä tulee isona, minkä urapolun valitsisi. Joillakin aloilla urapolku on hyvin selkeä sen jälkeen, kun opiskeltava koulutus

on valittu. Tällaisia ovat esimerkiksi sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan opinnot. Sen sijaan esimerkiksi liiketalouden opinnoissa selkeää ammattia, johon sijoittua, ei ole. Mahdollisuuksia erilaisiin urapolkuihin on vielä useita. Syventävien opintojen, harjoittelun ja opinnäytetyön kautta voi profiloitua tiettyihin työtehtäviin. Päätöksenteon tueksi tarvitaan ajantasaista ja monipuolista tietoa työelämästä ja sen käytänteistä.

Valmistuneen käsitys omasta osaamisesta jäsenyyden mukana vasta työelämässä. Tänä päivänä niin opiskelussa kuin työelämässäkin epävarmuuden ja rajallisuuden siettäminen on välttämätöntä. Tämä viesti välittyy opiskelijoille parhaiten suoraan alumneilta. (Haataja ym. 2014, 29.) Haastatteluissa selvisi, että uraohjaukseen kaivataan monipuolisia tarinoita. tarinat ovat henkilökohtaisia ja jäävät mieleen. Töissä.fi -sivustolle onkin kerätty uratarinoita alumniensa kertomina. Tärkeää olisi, että tarinoita kertyisi vieläkin enemmän ja monipuolisemmin ja että tarinat myös tavoittaisivat opiskelijat. Tieto sivustosta pitää saada kaikille uraohjauksen parissa työtä tekeville uraohjaajille, opinto-ohjaajille, tuutoreille ja opettajille. Tietenkin parasta olisi, jos tieto menisi suoraan myös opiskelijoille.

Alumnikyselyn tuottama data antaa analysoituna tietoa ja ymmärrystä uraohjaukseen. Hankkeen aikana on käynyt ilmi, että viisivuotiskyselyn tuloksista toivotaan valmiiksi käsiteltyä ja analysoitua materiaalia. Materiaalin tulee olla kaikkien ulottuvilla helposti saatavissa. Erityisen tärkeänä pidettiin tietoa valmistuneiden työllistymisestä ja työuran laadusta. Myös alueellinen sijoittuminen valmistumisen jälkeen kiinnosti haastateltavia. Valmiiden analyysien lisäksi halutaan alkuperäinen data, josta kukin ammattikorkeakoulu voi itse työstää haluamiaan raportteja ja analyysejä. Suora kanssakäyminen opiskelijoiden ja alumniensa välillä on hedelmällistä ja auttaa opiskelijaa työelämäänsä siirtymisessä.

8.3 Alumni-identiteetti muotoutuu ajan myötä

Alumniksi kasvaminen alkaa siitä hetkestä, kun opiskelija vastaanottaa opiskelupaikan. Opiskelijoita tulee tukea polulla kohti valmistumista ja samassa yhteydessä on tärkeä muistutella vääjäämättömästi lähestyvistä alumnistatuksesta. Kun alumni ei ole vain vieras käsite, vaan opintojen aikana ihmisten kautta tutuksi tullut asia, on opiskelijan helpompi valmistuttuaan ajatella itsestään alumnina.

Käytännössä alumniksi kasvaminen voi tarkoittaa sitä, että alumnit ovat aktiivisesti läsnä opiskelijoiden opintopolulla. He voivat luennoida työelämästä, he voivat toimia mento-

reina ja alumneille ja opiskelijoille voidaan järjestää yhteisiä tapahtumia. Monet alumnit tutustuvat mielellään nykyisiin opiskelijoihin. Heitä kiinnostaa, mitä koulussa opetetaan nykyään ja minkälaisia uusia tuulia tuore valmistuneiden sukupolvi voikaan ammattikentälle tuoda.

Alumnitoiminnasta voidaan viestiä vielä opiskeleville ja jo valmistuneille sosiaalisen median ja muiden sähköisten kanavien kautta. Alumneja voidaan houkutella aktiivisiksi toimijoiksi nostamalla esiin mielenkiintoisia uratarinoita, viestimällä toiminnan merkityksellisyydestä ja tuomalla esiin toiminnan lisäarvoja.

8.4 Alumneilla on rooli ammattikorkeakoulujen rahoituksessa

Tulevaisuudessa alumneilla on kaksinainen vaikutus ammattikorkeakoulujen rahoitukseen. He voivat toimia suorina lahjoittajina ja toisaalta heidän laadullinen työllistymisensä vaikuttaa ammattikorkeakoulujen saamaan valtion rahoitukseen.

Maaliskuussa 2017 eduskunta hyväksyi ammattikorkeakouluille lisäoikeuksia tuovan uudistuksen rahankeräyslakiin. Muutoksen myötä ammattikorkeakoulut voivat hakea rahankeräyslupaa ja pyytää lahjoituksilla pääomitusta ja varoja lakisääteisten tehtäviensä hoitoon. "Ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tarkoitettulla ammattikorkeakoululla on oikeus toimeenpanna rahankeräyksiä varojen hankkimiseksi mainitun lain 4 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä huolehtimiseen sekä vuosina 2017–2019 ammattikorkeakoulun pääomittamiseen" (Laki rahankeräyslain muuttamisesta 166/2017).

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmä luovutti maaliskuun 2017 alussa ministeri Sanni Grahn-Laasoselle ehdotuksen laadullisen työllistymisen ottamisesta ammattikorkeakoulujen rahoituksen yhdeksi kriteeriksi. Käytännössä laadullista työllistymistä tutkittaisiin alumneille kohdistettavalla kyselyllä viisi vuotta valmistumisen jälkeen. Aktivoimalla alumnikenttää säännöllisesti voivat alumnit olla vastaanottavaisempia kyselyyn liittyvälle viestinnälle ja vastausprosentti voi kenties nousta korkeammaksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017.)

Alumnisuhteet ovat ammattikorkeakoulun kaikkia koulutusaloja koskettava asia. Jotta toiminta saataisiin vaikuttavaksi ja säännölliseksi osaksi arkea, tarvitaan vahva mandaatti koulun johdolta. Tarvitaan määrärahaa, jotta koulutusohjelmat voivat kohdentaa omaa

työpanostaan alumnitoimintaan ja kokonaisuutta koordinoivalla alumnityöntekijällä on riittävät edellytykset työssä onnistumiseen. Riittävä resursointi mahdollistaa paremmat edellytykset monipuolisten alumnisuhteiden ylläpitämiseen ja alumnivarainhankintaan.

Lakimuutoksen myötä ammattikorkeakouluille yksityishenkilöiden ja yhteisöjen lahjoittamat varat ovat verovähennyskelpoisia. Luonnollinen henkilö voi vähentää tuloverotukseensa vähintään 850 euron ja enintään 500 000 euron suuruisen rahalahjoituksen. (Verottaja 2017.) Uudistus tarkoittaa sitä, että aktiivisen alumninyhteisön arvo ammattikorkeakouluille kasvaa entisestään.

Valtio haluaa kannustaa vastinrahan avulla ammattikorkeakouluja toteuttamaan varainhankintaa. Ammattikorkeakoulujen vastinrahoitusta on varattu 24 miljoonan euron määräraha, joka jakautuu kaikkien ammattikorkeakoulujen kesken, kuitenkin siten ettei yksittäisen ammattikorkeakoulun osuus ylitä neljää miljoonaa euroa. Vastinrahoituskäsittelyssä huomioon otettavaa pääoman keräämistä ammattikorkeakoulut voivat tehdä ajanjaksolla 1.8.2017–28.9.2018. (Valtioneuvoston viestintäosasto 2017.)

Yliopistomaailmassa alumnien merkitys varainkeruussa on suuri. Aalto-yliopisto keräsi vuosina 2015–2017 lahjoitusvaroina yli 23 miljoonaa euroa. Lahjoittajia oli noin 250, joista suuri osa oli yksityishenkilöitä, oletettavasti alumneja. Ammattikorkeakoulujen historia on lyhyempi kuin yliopistojen ja alumnejakin on ehtinyt syntyä vasta reilun 20 vuoden ajan. (Aalto-yliopisto 2016.)

Shelby Radcliffe kartoitti pro gradu -tutkielmassaan yhdysvaltalaisia tutkimuksia, jotka yrittivät määritellä lahjoituksia tekevien alumnien yhteisiä piirteitä. Tutkimukset tuntuivat olevan eniten yhtä mieltä siitä, että mitä vanhempi alumni on, sitä todennäköisemmin hän lahjoittaa varojaan korkeakoululle. Lahjoittamisen todennäköisyys kasvaa, jos henkilön tulotaso on korkea, hän on naimisissa ja hän asuu lähellä vanhaa opinahjoaan. (Radcliffe 2011, 13–15.) Yhdysvalloissa lahjoittamisen kulttuuri on hyvin erilainen kuin Suomessa. Mikäli Radcliffen kartoittamien tutkimusten tulokset olisivat siirrettävissä kotimaan kamaralle, olisi yliopistoilla pitkän alumnihistorian myötä paremmat edellytykset hankkia lahjoituksia alumneiltaan.

8.5 Alumnityön käytänteitä eri ammattikorkeakouluissa tällä hetkellä

AMKista uralle! -hanke on tehnyt laajoja haastatteluja ammattikorkeakoulujen alumnityöstä vastaaville ja alumnityötä tekeville. Artikkelin esittelee käytänteitä, joita haastatteluista selvisi.

Haastattelujen perusteella alumnikäytänteissä on suurta vaihtelua eri ammattikorkeakoulujen ja eri toimijoiden kesken. Ammattikorkeakoulukokeilut aloittivat toimintansa Suomessa vasta 90-luvun alussa, alumneja on siis ollut vasta noin 20 vuoden ajan. Alumnityö on ammattikorkeakouluissa vielä suhteellisen nuorta ja vakiintumatonta. Resurssointi alumnityöhön on ollut hyvin vaihtelevaa ja yleisin syy alumnitoiminnan hiipumiseen on ollut resurssien väheneminen säästötoimien yhteydessä. Resurssit alumnityöhön on saatu usein erilaisista hankerahoituksista. Haastatteluissa kävi ilmi, että alumnityöhön poukkoiluun ja epäjatkuvuuteen toivottiin muutosta AMKista uralle! -hankkeen ja valtakunnallisesti hoidetun yhteisen uraseurantakyselyn myötä.

Ammattikorkeakoulutason alumnitoiminnassa käytänteet ja intensiteetti vaihtelivat. Joissakin ammattikorkeakouluissa alumnitoimintaa koordinoi yhdistys, joka toimii omien sääntöjensä mukaisesti. Ammattikorkeakoulun ja alumnityön yhteistyö perustuu vapaaehtoisuudelle.

AMKista uralle! -hankkeessa tehtyjen haastattelujen ja väliseminaarissa pidetyn workshopin mukaan ammattikorkeakoulutasoisia yhteydenpitotapoja ovat erilaiset alumnitapaamiset ja -tapahtumat sekä teemapäivät. Ammattikorkeakoulutason yhteiset tapahtumat tuottavat yhteenkuuluvuuden tunnetta ammattikorkeakoulusta valmistuneiden kesken. Alumneja kutsutaan myös kertomaan opiskelijoille työstään oman asiantuntijuutensa puitteissa. Alan ammattilaisten kesken mietittiin, miten yhteydenpidosta saisi alumneja houkuttelevaa ja kiinnostavaa. Ajankohtaisuus nousi keskustelussa päällimmäiseksi houkuttimeksi. Workshopissa myös ihmeteltiin, miksi yhteydenottoja oman korkeakoulun taholta on tullut niin vähän, vaikka halukkuutta yhteistyöhön olisi. Ideaksi nousi "luennoitsijapankki", johon alumnit voivat ilmoittautua ja vastaavasti korkeakoulu käyttää hyödyksi uraohjauksessa.

Tyypillisiä käytänteitä olivat myös erilaiset alumnikyselyt, tapahtumat ja uutiskirjeet. Juuri ajankohtaisen uutiskirjeen avulla katsottiin voitavan tuottaa alumneille sitä lisäarvoa, joka motivoi yhteistyöhön korkeakoulun kanssa. Tampereen ammattikorkeakoulussa on käytössä älykäs uutiskirje, jossa vastaanottaja voi valita kiinnostavia uutisia koulutusaloittain.

Älykäs uutiskirje on käytössä muissakin ammattikorkeakouluissa. Kirjeen tilaaja voi valita kirjeen sisältöteemoja oman kiinnostuksensa mukaisesti. Lisäksi täydennyskoulutuksen koulutustarjontaa voidaan esitellä entistä kohdennetummin ja saada siten laajempi koulutustarjonta kohdennetummin näkyville.

Joissakin ammattikorkeakouluissa nostetaan markkinoinnissa esille joitakin julkisuudessa tunnettuja alumneja ja valitaan vuoden alumni. Heidän tarinansa kerrotaan esimerkiksi korkeakoulun kotisivuilla.

Roolitukset ammattikorkeakoulujen alumnityössä vaihtelevat suuresti. Koko ammattikorkeakoulutasolla alumniyhteistyötä saattaa koordinoida yksi henkilö tai isompi tiimi. Opiskelijoiden ohjauksessa alumniyhteistyötä saattavat tehdä opinto-ohjaajat tai uraohjaajat tai sitten kukin opettaja tai tuutori oman ryhmänsä kohdalla. Uraohjaukäytänteet vaihtelevat ammattikorkeakouluissa koulutuksittain ja opettajittain.

Ammattikorkeakoulut ovat usein hyvin monialaisia ja opiskelijat identifioituvat helposti omaan ammattialaan ja koulutusohjelmaan ammattikorkeakoulun sijaan. Monille ajatus ammattikorkeakoulun alumniudesta on kaukainen, omaksi opinahjoksi koetaan se oma koulutuslinja ja sen tutut opettajat ja kanssaopiskelijat. Alumneille täytyy viestiä omasta koulutusohjelmasta käsin ja tapahtumissa täytyy olla edustettuna oma henkinen koti, jotta alumnit saadaan aktivoitua. Oman koulutusohjelman kuulumisilla voidaan tuottaa alumneille parempaa lisäarvoa kuin kohdentamattomilla yleisemmän tason viesteillä.

Humakissa tilastotiedon opettaja antoi opiskelijoille aiemmin tehdyn kyselyn datan ja antoi tehtäväksi selvittää aineistosta erilaisia asioita valmistuneista. Opiskelijat saivat myös itse keksiä kysymyksiä, joihin he hakivat vastauksia aineistosta. Samalla kehittyivät tilastotiedon taidot ja tieto mahdollisuuksista omalla urapolulla.

Humakissa alumniyhteistyö on myös sidottu opintoihin niin, että opintojakson toteutukseen kuuluu tehtäviä, joissa opiskelijat haastattelevat valikoituja alumneja ja tuovat haastattelujen tuokset ryhmän yhteiseen keskusteluun. Parhaimmillaan uraohjaus tapahtuu-kin niin, että opiskelijan annetaan löytää tarvittava tieto itse. Silloin ohjaajan ja ohjauksen rooli vähenee, sitä tarvitaan vain saadun tiedon prosessointiin ja reflektointiin.

Turun ammattikorkeakoulun BisnesAkademia on vasta vuonna 2011 käynnistetty, aktiivisia oppimismenetelmiä soveltava ympäristö, jossa opiskelijat toimivat osuuskuntayrittäjinä toisesta opiskeluvuodesta lähtien. BisnesAkatemiassa järjestettiin alumni-ilta, johon lähetettiin kutsu noin sadasta valmistuneesta niin monelle kuin pystyttiin. Noin 25 alumnia, opiskelijaa ja tiimivalmentajaa viettivät miellyttävän illan muistellen ja kuulumisia vaihtaen. Tilaisuudessa pohdittiin, miten yhteistyötä voisi jatkaa. Lukuisia varteenotettavia ideoita nousi, mutta lopulta kuitenkin päädyttiin johtopäätökseen, että kaikkein parasta yhteistyö olisi arjessa yhteisten projektien ja tapahtumien merkeissä. Yksi konkreettinen tapahtuma, joka myöhemmin toteutettiin, oli kuuden alumnin paneelikeskustelu opiskelusta ja urasta. Tilaisuuden juonsi kaksi opiskelijaa ja sitä oli kuuntelemassa täysi auditorio. Pieni koulutusohjelma on yhteisöllisempi, isossa joukossa on oltava aktiivinen, jotta erottuisi joukosta.

Haaga-Heliassa alumniyhteistyöhön on panostettu ja sitä on kehitetty järjestelmällisesti. Alumniyhteystiedot kerätään kotisivujen kautta niin, että kukin ammattikorkeakoulusta valmistunut rekisteröityy itse alumnirekisteriin ja samalla antaa luvan yhteystietojen käyttämiseen valitsemiinsa tarkoituksiin. Alumniksi rekisteröityvä ilmoittaa, minkälaiseen yhteistyöhön hän ammattikorkeakoulun kanssa haluaa ryhtyä. Alumniksi rekisteröityessä henkilö voi ilmoittautua myös mentorointiohjelmaan ja siten opastaa opiskelijoita työelämään käytännön tasolla. Henkilö voi ilmoittautua luennoitsijaksi tai vierailijaksi opintojaksolle ja tuoda omaa asiantuntemustaan opiskelijoiden hyödyksi. Hän voi myös tarjota opiskelijoille harjoittelupaikkaa tai opinnäytetyön aihetta. Alumni voi myös osallistua erilaisiin ammattikorkeakoulun järjestämiin koulutuksiin ja valmennuksiin, joista tiedon saa tilaamalla koulutustarjontaesitteen ja uutiskirjeen. (Haaga-Helia 2017.)

8.6 Alumnitoiminta osana korkeakoulun strategiaa

Alumnisuhteet ovat ammattikorkeakoulun kaikkia koulutusaloja koskettava asia. Jotta toiminta saataisiin vaikuttavaksi ja säännölliseksi osaksi arkea, täytyy alumnityön olla linjassa korkeakoulun strategian kanssa.

Aktiiviset alumnit ovat usein vapaaehtoistyötä tekeviä henkilöitä. Heidän sitouttamisensa on haastavampaa kuin palkkaa nauttivan työntekijän sitouttaminen palkkaa maksavaan organisaatioon. Ammattikorkeakoulun strategiaan sidottu, hyvin toimiva ja kehittyvä alumnitoiminta houkuttelee vapaaehtoisia osallistumaan ja sitouttaa heidät pidemmäksikin aikaa. (Linko 2016, 28.)

Johdon sitoutumista tarvitaan jatkuvuuden tueksi

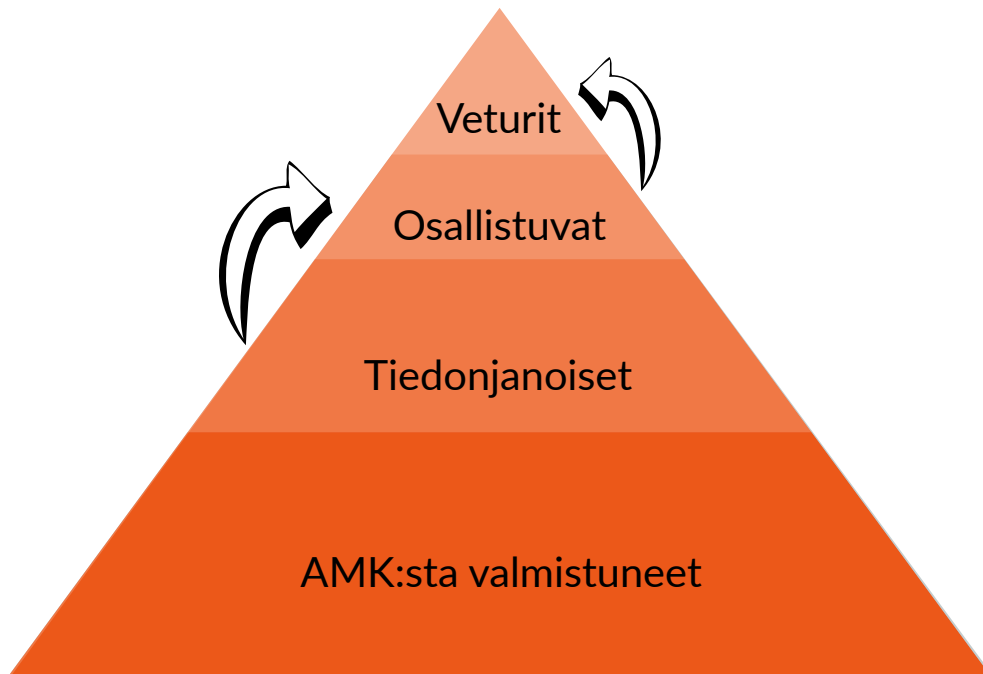
Jotta alumnitoiminta olisi systemaattista ja johdonmukaista, on ammattikorkeakoululla oltava alumnitoiminnan strategia. Toiminnalle tarvitaan johdon tuki, jotta toiminnalle saadaan riittävä rahoitus ja resursointi. Toiminnalle tarvitaan vastuuhenkilö ja tiimi, joka käytännössä toteuttaa suunniteltua strategiaa. Esimerkiksi Lapin yliopiston laatukäsikirjan mukaan alumniyhteistyö on nimetty yhdeksi yhteiskunnallisen toiminnan ydinprosessiksi ja siitä vastaa rehtorin nimittämä alumnitoimikunta puheenjohtajanaan opetuksesta vastaava vararehtori (Lapin yliopisto 2017, 60, 64).

Karelia-ammattikorkeakoulussa kumppanuustoiminta jakautuu strategisiin-, avain- ja toiminnallisiin kumppanuuksiin, jotka sinetöidään eri tasoisin sopimuksin. Yhtenä kumppanitahona suunnitelmassa mainitaan korkeakoulusta valmistuneet eli alumnit ja heidän edustamansa yritykset tai organisaatiot. Tavoitteena on yhteistyön jatkuvuuden turvaaminen ja vahvistaminen eri tasoisten kumppanuussopimusten avulla. Strategisissa kumppanuuksissa kyse on lähinnä toimintaedellytysten varmistamisesta sopimusten muodossa koulun johdon taholta. Avainkumppanuudet puolestaan toimivat monipuolisesti yritysten tarpeista lähtien ja opetuksen työelämälähtöisyyden varmistamiseksi. Näistäkin solmitaan sopimukset ja yhteistyötä tehdään pitkäjänteisesti. Toiminnalliset kumppanuudet liittyvät välittömiin opiskelijaprojekteihin, harjoitteluihin, opinnäytetöihin, TKI-toimintaan ynnä muuhun. Myös toiminnallisista kumppanuuksista solmitaan tapauskohtaiset sopimukset ja ne tukevat ammattikorkeakoulun perustoimintaa ja aluevaikuttavuutta, vaikka eivät suoraan strategiaan vaikutakaan. (Karelia AMK 2013, 13–14.) Suunniteltu eri tasojen kumppanuussuunnitelma oli kuitenkin raportin mukaan jalkautunut Kareliassa varsin vaihtelevasti eri tasoille ja toimintaan (Karelia AMK 2013, 16).

Alumniyhteisön kehittäminen

Korkeakoulusta valmistuneet voidaan luokitella aktiivisuutensa perusteella eri tason toimijoihin. Kuviossa 1 on esitetty yksinkertaistettu versio James B. Flynnin artikkelissa *Alumni Relations: Future Trends, Challenges and Opportunities* esittämästä pyramidimallista, joka kuvaa eri tason alumneja. Pyramidin kärjestä löytyvät alumnijohtajat, jotka käyttävät aktiivisesti asemaansa, aikaansa ja jopa rahaansa entisen korkeakoulunsa hyväksi. Toiselta tasolta löytyvät aktiiviset alumnit, jotka toimivat opinahjonsa hyväksi osallistumalla tapahtumiin ja voivat olla myös mukana järjestämässä niitä. Kolmannella tasolla ovat tiedonjanoiset alumnit, jotka haluavat vastaanottaa viestejä ja haluavat olla kartalla korkeakoulun tapah-

tumista. Alinta, passiivista joukkoa on melko työlästä saada mukaan toimintaan. Heillä ei ole kiinnostusta entisen korkeakoulunsa kehittämiseen.

Kuvio 1. Alumniaktiivisuuden tasot Flynnin kuviota mukaillen (Flynn 2012, 30)

Pyramidimalli pitää sisällään ajatuksen siitä, että mitä lähempänä alumni on huippua, sitä todennäköisemmin hän haluaa antaa takaisin koululle. Alumniviestinnällä voidaan tavoittaa alemman tason alumneja ja pyrkiä aktivoimaan heitä ylemmille tasoille. Näin voidaan lisätä potentiaalisten lahjoittajien määrää ja saada lisää aktiivisia ihmisiä tapahtumiin ja vapaaehtoistyöhön.

Varainkeruun ei tulisi olla alumniviestinnän kärki, vaan yhteisöä tulisi aktiivisesti rakentaa sellaiseen suuntaan, joka mahdollistaa molempiin suuntiin tapahtuvaa antamista. Alumnin tulee olla sitoutettu ja yhteistyössä korkeakoulun kanssa, ennen kuin voidaan alkaa puhua varojen lahjoittamisesta. Alumniyhteisön rakentaminen vaatii pitkäjänteistä työtä ja riittävästi alumnisuhteiden resursointia. Alumnitoiminta vaatii taustalleen johdon sitoutumisen ja strategista ajattelua ollakseen tehokasta ja tuloksellista.

Tarvitaan resursointia, jotta koulutusohjelmat voivat kohdentaa omaa työpanostaan alumnitoimintaan ja että kokonaisuutta koordinoivalla alumnityöntekijällä on riittävät edelly-

tykset työssä onnistumiseen. Riittävät määrärahat mahdollistavat paremmat edellytykset monipuolisten alumnisuhteiden ylläpitämiseen ja alumnivarainhankintaan.

Lisäarvo saa alumnin aktivoitumaan

Alumnin täytyy kokea korkeakoulun tarjoama alumnitoiminta riittävän merkitykselliseksi tehdäkseen päätöksen osallistumisesta. Alumnitoiminnan täytyy tarjota niin suurta lisäarvoa, että kohderyhmään kuuluva henkilö laittaa kaiken muun sivuun ja päättää lähteä mukaan.

Lisäarvoa voi tuottaa esimerkiksi verkostoitumismahdollisuudet oman alan ammattilaisten kanssa tai uuden sukupolven opiskelijoihin tutustuminen tai mahdollisuus antaa omaa aikaa merkitykselliseksi kokemansa asian tukemiseen. Lisäarvoa tuovaksi tekijäksi voi riittää vaikkapa säännölliset kuulumiset omasta koulutusohjelmasta uutiskirjeen muodossa.

Yhdysvalloissa yliopistot tuottavat alumneille lisäarvoja, kuten sidosryhmälehtiä, alumnisähköpostilaatikoita, tapahtumia, alennuksia erilaisista asioista sekä lahjoittajille eksklusiivisia yhteisöjä ja arvonimiä. Suuren aineettoman lisäarvon muodostaa myös arvonanto, jota oman alma materin alumnien joukkoon itsensä laskeminen tarjoaa. Silloin on parhaimmillaan osa historiallista instituutiota, johon kuuluvat vain harvat ja valitut. (Linko 2016, 19–23.)

Alumnitoiminnan lisäarvoja voi hahmottaa esimerkiksi alla olevan jaottelun mukaan (kuvio 2).

Kuvio 2. Alumnitoiminnan lisäarvot

Parhaimmillaan korkeakoulusta valmistuneet muodostavat heimon, johon kaikki haluavat kuulua. Seth Godin esittää kirjassaan Tribes teorian heimoista (tribes), joihin ihmiset haluavat liittyä ja joita he haluavat edustaa. Tärkeää on, että heimo edustaa jotain, johon sen jäsenet uskovat, joka kommunikoi jollain tavalla ja jolla on henkinen johtaja. Heimoajattelu perustuu siihen, että ihmisillä on halu kuulua joukkoon. He haluavat välttämättä kuulua joukkoon. Mitä useampi muu kuuluu joukkoon, sitä suosittumaksi tämä joukko tulee. Esimerkkeinä tällaisista heimoista Godin mainitsee Applen, Skypen ja Twitterin. (Godin 2011.) Samoin Yhdysvalloissa yliopistoissa on muotoutunut omat "heimot". On kunnia-asia kuulua joukkoon, johon kuuluvat vain tietyn yliopiston käyneet. Yliopisto-opintojen aikana yhteinen kulttuuri ja arvonto muodostavat opiskelijoissa heimoon kuulumisen identiteetin, joka kantaa opintojen jälkeen.

Lähteet

Aalto-yliopisto 2016. Lahjoittajat Aalto-yliopiston pääomaan. Luettu 30.8.2017. <https://lahjoittaminen.aalto.fi/lahjoittajat/>

Flynn, J. 2012. Alumni Relations: Future Trends, Challenges and Opportunities. Harford Survey Research.

Godin, S. 2011. Tribes - We Need You to Lead Us. USA: Portfolio.

Haaga-Helia 2017. Rekisteröidy alumniksi tai päivitä yhteystietosi ja osallistu. Luettu 28.9.2017. <https://www.haaga-helia.fi/fi/palvelut/palvelumme-alumneille/rekisteroidy-alumniksi-tai-paivita-yhteystietosi-ja-osallistu?userLang=fi>

Haataja, S., Lehti, M., Metsävuori, T., Ritvanen, J-M., & Viitaniemi, S. (toim) Tulevaisuuden urapolut, korkeakoulutettujen ohjaus muuttuvassa työelämässä. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 88.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2017. Korkeakoulujen arvioinnin periaatteet 2018–2024. Luettu 26.6.2017. <https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/Korkeakoulujen-auditointimallin-periaatteet-2018-2024.pdf>

Karelia AMK 2013. Karelia-ammattikorkeakoulun kumppanuus-, sidosryhmäyhteistyön ja alumnitoiminnan sisäinen auditointi. Luettu 26.6.2017. <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/69073/C7.pdf;jsessionid=91CFE61E89A055EAF98400990E80E1?sequence=1>

Laki rahankeräyslain muuttamisesta 166/2017. Annettu Helsingissä 24.3.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170166>

Lapin yliopisto 2017. Lapin yliopiston laatukäsikirja. Luettu 26.6.2017. <https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=680b1311-75d3-4fd2-a706-2000b79ed7ca>

Linko, S. 2016. Alumnitoiminnan kehittäminen. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/120582/SusannaLinko.pdf?sequence=1>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. Työryhmä: Laadullinen työllistyminen yhdeksi korkeakoulujen rahoituskriteeriksi. Tiedote 2.3.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tyoryhma-laadullinen-tyollistyminen-yhdeksi-korkeakoulujen-rahoituskriteeriksi

Radcliffe, S. 2011. A Study of Alumni Engagement and Its Relationship to Giving Behaviors. Pennsylvania: Bucknell University.

Valtioneuvoston viestintäosasto 2017. Valtion vastinrahoitus kirittää ammattikorkeakouluja varainkeruuseen. Tiedote 306/2017 20.6.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/valtion-vastinrahoitus-kirittaa-ammattikorkeakouluja-varainkeruuseen

Verottaja 2017. Lahjoitusverotus henkilöverotuksessa. Annettu 4.1.2016. Saatavilla sähköisesti osoitteessa https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48559/lahjoitusvahennys_henkiloverotuksess/